

Bruto domaći proizvod Crne Gore za period 2010. - 2014. godine

Stopa realnog rasta bruto domaćeg proizvoda u 2014. godini iznosila je 1.8%.

U ovom saopštenju objavljuju se rezultati obračuna bruto domaćeg proizvoda (BDP-a) Crne Gore za 2014. godinu, po proizvodnoj i potrošnoj metodi, u tekućim i stalnim cijenama prema ESA 2010 metodologiji kao i revidirana vremenska serija podataka BDP-a za period 2010. - 2013. god.

Bruto domaći proizvod Crne Gore u 2014. godini iznosio je 3 458 miliona eura, dok je u 2013. godini iznosio 3 362 milion eura.

Bruto domaći proizvod po stanovniku u 2014. godini iznosio je 5 561 eura, dok je u 2013. godini iznosio 5 412 eura.

Usvajanjem metodologije evropskog sistema računa – ESA 2010 stvorili su se uslovi da se izvrši revizija objavljenih podataka BDP-a za prethodni (2010 - 2013) period.

Promjene koje su imale uticaj na nivo BDP-a odnose se na metodološke promjene koje se oslanjaju na ESA 2010: „kapitalizacija troškova istraživanja i razvoja“ i „kapitalizacija troškova vojnog naoružanja“, uz dodatna statistička poboljšanja koja se odnose na: unapređenje obračuna FISIM-a, državne potrošnje i imputirane rente koja su sprovedena u cilju harmonizacije sa standardima Evropske unije.

Navedene promjene uticale su na povećanje nivoa BDP-a u nominalnom iznosu prosječno oko 0,9% za period 2010-2013. god, ali se taj uticaj nije značajno odrazio na prethodno objavljene stope realnog rasta. Realna stopa rasta za 2011. godinu ostala je nepromijenjena, za 2012. god. realna stopa rasta se smanjila za 0,2 p.p, dok se u 2013. godini stopa realnog rasta povećala za 0,2 p.p u odnosu na prethodno objavljenu.

Grafik 1. Stope realnog rasta BDP-a, prema ESA 95 i ESA 2010, za period 2010.- 2014.god.

Tabela 1. Bruto domaći proizvod

	2010	2011	2012	2013	2014
1. Bruto domaći proizvod u tekućim cijenama, mil. EUR	3 125	3 265	3 181	3 362	3 458
2. Stanovništvo, u hiljadama	619,4	620,1	620,6	621,2	621,8
3. Bruto domaći proizvod po stanovniku, EUR <i>3= (1/2)</i>	5 045	5 265	5 126	5 412	5 561
4. Bruto domaći proizvod u stalnim cijenama (cijene prethodne god.), mil. EUR	-	3 226	3 176	3 294	3 422
5. Realni rast BDP-a, u (%) <i>(BDP u stalnim cijenama tekuće godine / BDP u tekućim cijenama prethodne godine) x 100 - 100</i>	-	3,2	-2,7	3,5	1,8
6. Nominalni rast BDP-a, u (%) <i>(BDP u tekućim cijenama tekuće godine / BDP u tekućim cijenama prethodne godine) x 100 - 100</i>	-	4,5	-2,6	5,7	2,8
7. Deflator, u (%) <i>(BDP u tekućim cijenama tekuće godine / BDP u stalnim cijenama tekuće godine) x 100 - 100</i>	-	1,2	0,2	2,1	1,1

Tabela 2. Bruto dodata vrijednost u tekućim cijenama, 2010 – 2014. godina

u hilj. EUR

Klasifikacija djelatnosti		Bruto dodata vrijednost				
		2010	2011	2012	2013	2014
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	239 947	263 564	237 098	270 164	280 086
B	Vađenje rude i kamena	37 638	35 895	34 601	35 986	39 758
C	Prerađivačka industrija	142 278	162 314	129 687	135 947	134 168
D	Snabdijevanje električnom energijom	144 486	66 700	92 602	156 836	138 749
E	Snabdijevanje vodom	56 941	67 248	68 985	67 061	63 954
F	Građevinarstvo	154 560	160 636	147 863	123 917	117 980
G	Trgovina na veliko i trgovina na malo i popravka motornih vozila i motocikala	350 999	391 897	388 126	388 144	397 901
H	Saobraćaj i skladištenje	144 221	151 056	130 650	126 511	124 383
I	Usluge pružanja smještaja i ishrane	160 663	214 186	217 285	218 080	228 360
J	Informisanje i komunikacije	178 526	165 952	156 187	151 094	146 131
K	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	136 556	144 777	131 143	147 710	164 000
L	Poslovanje nekretninama	182 125	202 967	218 112	218 039	224 372
M	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	76 428	89 683	92 314	80 265	98 367
N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	24 878	26 543	29 122	37 277	37 530
O	Državna uprava i odbrana i obavezno socijalno osiguranje	256 736	258 782	247 702	247 994	250 800
P	Obrazovanje	147 563	151 824	157 603	153 822	152 076
Q	Zdravstvo i socijalna zaštita	120 149	121 681	125 684	130 704	130 500
R	Umjetničke, zabavne i rekreativne djelatnosti	39 787	39 932	41 062	45 465	46 633
S+T	Ostale uslužne djelatnosti; Djelatnosti domaćinstva kao poslodavca	13 987	19 753	22 408	24 185	23 707
U	Djelatnosti eksteritorijalnih organizacija i tijela
Ukupno		2 608 472	2 735 389	2 668 234	2 759 200	2 799 455
Porezi na proizvode minus subvencije na proizvode		516 618	529 392	513 243	603 281	658 467
BRUTO DOMAĆI PROIZVOD (tekuće cijene)		3 125 090	3 264 781	3 181 477	3 362 481	3 457 922

Tabela 3. Bruto dodata vrijednost u stalnim cijenama, 2011 – 2014. godina

u hilj. EUR

Klasifikacija djelatnosti		Bruto dodata vrijednost			
		2011	2012	2013	2014
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	266 460	229 820	269 453	275 125
B	Vađenje rude i kamena	39 076	33 115	32 220	35 941
C	Prerađivačka industrija	157 559	141 410	138 142	133 158
D	Snabdijevanje električnom energijom	97 239	67 633	128 439	153 072
E	Snabdijevanje vodom	61 829	67 289	64 871	70 029
F	Građevinarstvo	179 066	141 521	149 637	126 703
G	Trgovina na veliko i trgovina na malo i popravka motornih vozila i motocikala	397 638	384 866	404 431	398 384
H	Saobraćaj i skladištenje	140 586	144 891	136 719	128 594
I	Usluge pružanja smještaja i ishrane	172 492	221 046	223 052	222 138
J	Informisanje i komunikacije	182 955	169 615	148 883	151 696
K	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	138 863	142 310	126 596	156 568
L	Poslovanje nekretninama	193 235	204 794	221 144	222 836
M	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	78 602	93 227	95 050	82 970
N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	28 898	27 697	33 318	39 938
O	Državna uprava i odbrana i obavezno socijalno osiguranje	262 128	266 027	251 418	251 714
P	Obrazovanje	146 530	156 834	159 794	155 129
Q	Zdravstvo i socijalna zaštita	116 170	121 973	127 205	133 926
R	Umjetničke, zabavne i rekreativne djelatnosti	32 109	40 915	42 586	46 657
S+T	Ostale uslužne djelatnosti; Djelatnosti domaćinstva kao poslodavca	14 546	19 372	23 354	25 971
U	Djelatnosti eksteritorijalnih organizacija i tijela
Ukupno		2 705 981	2 674 356	2 776 312	2 810 549
Porezi na proizvode minus subvencije na proizvode		520 001	501 499	518 075	611 909
BRUTO DOMAĆI PROIZVOD (stalne cijene)		3 225 982	3 175 855	3 294 387	3 422 458

Tabela 4. Struktura BDP-a u tekućim cijenama, 2010 - 2014. godina

Klasifikacija djelatnosti		Struktura BDP- a, u (%)				
		2010	2011	2012	2013	2014
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	7,7	8,1	7,5	8,0	8,1
B	Vađenje rude i kamena	1,2	1,1	1,1	1,1	1,1
C	Prerađivačka industrija	4,6	5,0	4,1	4,0	3,9
D	Snabdijevanje električnom energijom	4,6	2,0	2,9	4,7	4,0
E	Snabdijevanje vodom	1,8	2,1	2,2	2,0	1,8
F	Građevinarstvo	4,9	4,9	4,6	3,7	3,4
G	Trgovina na veliko i trgovina na malo i popravka motornih vozila i motocikala	11,2	12,0	12,2	11,5	11,5
H	Saobraćaj i skladištenje	4,6	4,6	4,1	3,8	3,6
I	Usluge pružanja smještaja i ishrane	5,1	6,6	6,8	6,5	6,6
J	Informisanje i komunikacije	5,7	5,1	4,9	4,5	4,2
K	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	4,4	4,4	4,1	4,4	4,7
L	Poslovanje nekretninama	5,8	6,2	6,9	6,5	6,5
M	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	2,4	2,7	2,9	2,4	2,8
N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	0,8	0,8	0,9	1,1	1,1
O	Državna uprava i odbrana i obavezno socijalno osiguranje	8,2	7,9	7,8	7,4	7,3
P	Obrazovanje	4,7	4,7	5,0	4,6	4,4
Q	Zdravstvo i socijalna zaštita	3,8	3,7	4,0	3,9	3,8
R	Umjetničke, zabavne i rekreativne djelatnosti	1,3	1,2	1,3	1,4	1,3
S+T	Ostale uslužne djelatnosti ; Djelatnosti domaćinstva kao poslodavca	0,4	0,6	0,7	0,7	0,7
U	Djelatnosti eksteritorijalnih organizacija i tijela
Ukupno		83,5	83,8	83,9	82,1	81,0
Porezi na proizvode minus subvencije na proizvode		16,5	16,2	16,1	17,9	19,0
BRUTO DOMAĆI PROIZVOD (tekuće cijene)		100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Tabela 5. Struktura BDP-a u stalnim cijenama, 2011 - 2014. godina

Klasifikacija djelatnosti		Struktura BDP- a, u (%)			
		2011	2012	2013	2014
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	8,3	7,2	8,2	8,0
B	Vađenje rude i kamena	1,2	1,0	1,0	1,1
C	Prerađivačka industrija	4,9	4,5	4,2	3,9
D	Snabdijevanje električnom energijom	3,0	2,1	3,9	4,5
E	Snabdijevanje vodom	1,9	2,1	2,0	2,0
F	Građevinarstvo	5,6	4,5	4,5	3,7
G	Trgovina na veliko i trgovina na malo i popravka motornih vozila i motocikala	12,3	12,1	12,3	11,6
H	Saobraćaj i skladištenje	4,4	4,6	4,2	3,8
I	Usluge pružanja smještaja i ishrane	5,3	7,0	6,8	6,5
J	Informisanje i komunikacije	5,7	5,3	4,5	4,4
K	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	4,3	4,5	3,8	4,6
L	Poslovanje nekretninama	6,0	6,4	6,7	6,5
M	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	2,4	2,9	2,9	2,4
N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	0,9	0,9	1,0	1,2
O	Državna uprava i odbrana i obavezno socijalno osiguranje	8,1	8,4	7,6	7,4
P	Obrazovanje	4,5	4,9	4,9	4,5
Q	Zdravstvo i socijalna zaštita	3,6	3,8	3,9	3,9
R	Umjetničke, zabavne i rekreativne djelatnosti	1,0	1,3	1,3	1,4
S+T	Ostale uslužne djelatnosti ; Djelatnosti domaćinstva kao poslodavca	0,5	0,6	0,7	0,8
U	Djelatnosti eksteritorijalnih organizacija i tijela
Ukupno		83,9	84,2	84,3	82,1
Porezi na proizvode minus subvencije na proizvode		16,1	15,8	15,7	17,9
BRUTO DOMAĆI PROIZVOD (stalne cijene)		100,0	100,0	100,0	100,0

Tabela 6. Indeksi nominalnog rasta bruto dodate vrijednosti i BDP-a, 2011 - 2014. godina

Klasifikacija djelatnosti		Indeksi nominalnog rasta, u (%)			
		2011	2012	2013	2014
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	109,8	90,0	113,9	103,7
B	Vađenje rude i kamena	95,4	96,4	104,0	110,5
C	Prerađivačka industrija	114,1	79,9	104,8	98,7
D	Snabdijevanje električnom energijom	46,2	138,8	169,4	88,5
E	Snabdijevanje vodom	118,1	102,6	97,2	95,4
F	Građevinarstvo	103,9	92,0	83,8	95,2
G	Trgovina na veliko i trgovina na malo i popravka motornih vozila i motocikala	111,7	99,0	100,0	102,5
H	Saobraćaj i skladištenje	104,7	86,5	96,8	98,3
I	Usluge pružanja smještaja i ishrane	133,3	101,4	100,4	104,7
J	Informisanje i komunikacije	93,0	94,1	96,7	96,7
K	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	106,0	90,6	112,6	111,0
L	Poslovanje nekretninama	111,4	107,5	100,0	102,9
M	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	117,3	102,9	86,9	122,6
N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	106,7	109,7	128,0	100,7
O	Državna uprava i odbrana i obavezno socijalno osiguranje	100,8	95,7	100,1	101,1
P	Obrazovanje	102,9	103,8	97,6	98,9
Q	Zdravstvo i socijalna zaštita	101,3	103,3	104,0	99,8
R	Umjetničke, zabavne i rekreativne djelatnosti	100,4	102,8	110,7	102,6
S+T	Ostale uslužne djelatnosti ; Djelatnosti domaćinstva kao poslodavca	141,2	113,4	107,9	98,0
U	Djelatnosti eksteritorijalnih organizacija i tijela
Ukupno		104,9	97,5	103,4	101,5
Porezi na proizvode minus subvencije na proizvode		102,5	96,9	117,5	109,1
BRUTO DOMAĆI PROIZVOD		104,5	97,4	105,7	102,8

Tabela 7. Stope realnog rasta bruto dodate vrijednosti i BDP-a, 2011 - 2014. godina

Klasifikacija djelatnosti		Stope realnog rasta (%)			
		2011	2012	2013	2014
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	11,0	-12,8	13,6	1,8
B	Vađenje rude i kamena	3,8	-7,7	-6,9	-0,1
C	Prerađivačka industrija	10,7	-12,9	6,5	-2,1
D	Snabdijevanje električnom energijom	-32,7	1,4	38,7	-2,4
E	Snabdijevanje vodom	8,6	0,1	-6,0	4,4
F	Građevinarstvo	15,9	-11,9	1,2	2,2
G	Trgovina na veliko i trgovina na malo i popravka motornih vozila i motocikala	13,3	-1,8	4,2	2,6
H	Saobraćaj i skladištenje	-2,5	-4,1	4,6	1,6
I	Usluge pružanja smještaja i ishrane	7,4	3,2	2,7	1,9
J	Informisanje i komunikacije	2,5	2,2	-4,7	0,4
K	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	1,7	-1,7	-3,5	6,0
L	Poslovanje nekretninama	6,1	0,9	1,4	2,2
M	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	2,8	4,0	3,0	3,4
N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	16,2	4,3	14,4	7,1
O	Državna uprava i odbrana i obavezno socijalno osiguranje	2,1	2,8	1,5	1,5
P	Obrazovanje	-0,7	3,3	1,4	0,8
Q	Zdravstvo i socijalna zaštita	-3,3	0,2	1,2	2,5
R	Umjetničke, zabavne i rekreativne djelatnosti	-19,3	2,5	3,7	2,6
S+T	Ostale uslužne djelatnosti ; Djelatnosti domaćinstva kao poslodavca	4,0	-1,9	4,2	7,4
U	Djelatnosti eksteritorijalnih organizacija i tijela
Ukupno		3,7	-2,2	4,1	1,9
Porezi na proizvode minus subvencije na proizvode		0,7	-5,3	0,9	1,4
BRUTO DOMAĆI PROIZVOD		3,2	-2,7	3,5	1,8

Tabela 8. BDP po kategorijama potrošnje u tekućim cijenama, 2010 - 2014. god.

Kategorije potrošnje		Vrijednost (hilj. EUR)				
		2010	2011	2012	2013	2014
1= (1.1+1.2)	Finalna potrošnja	3 247 643	3 350 720	3 303 500	3 378 615	3 444 741
1.1	Lična potrošnja domaćinstava	2 557 204	2 663 066	2 632 370	2 723 708	2 774 846
1.2= (a+b)	Potrošnja države	690 439	687 654	671 130	654 907	669 895
a)	<i>individualna</i>	304 733	303 103	307 320	309 459	317 442
b)	<i>kolektivna</i>	385 706	384 551	363 810	345 448	352 453
2	Bruto investicije u osnovna sredstva	676 341	636 990	628 352	678 100	657 123
3	Promjene zaliha	3 989	-5 945	26 576	-18 839	42 117
4= (4.1-4.2)	Saldo izvoza i uvoza roba i usluga	-802 883	-716 984	-776 951	-675 395	-686 059
4.1= (a+b)	Izvoz roba i usluga	1 157 671	1 382 597	1 389 430	1 390 129	1 388 138
a)	<i>izvoz roba</i>	356 626	476 547	391 861	395 712	357 496
b)	<i>izvoz usluga</i>	801 045	906 050	997 569	994 418	1 030 642
4.2= (a+b)	Uvoz roba i usluga	1 960 554	2 099 581	2 166 381	2 065 524	2 074 197
a)	<i>uvoz roba</i>	1 623 791	1 782 793	1 781 065	1 724 335	1 733 900
b)	<i>uvoz usluga</i>	336 763	316 788	385 316	341 189	340 297
5= (1+2+3+4)	BRUTO DOMAĆI PROIZVOD (tekuće cijene)	3 125 090	3 264 781	3 181 477	3 362 481	3 457 922

Tabela 9. Struktura BDP po kategorijama potrošnje u tekućim cijenama, 2010 - 2014. god.

Kategorije potrošnje		Struktura (%)				
		2010	2011	2012	2013	2014
1= (1.1+1.2)	Finalna potrošnja	103,9	102,6	103,8	100,5	99,6
1.1	Lična potrošnja domaćinstava	81,8	81,6	82,7	81,0	80,2
1.2= (a+b)	Potrošnja države	22,1	21,1	21,1	19,5	19,4
a)	<i>individualna</i>	9,8	9,3	9,7	9,2	9,2
b)	<i>kolektivna</i>	12,3	11,8	11,4	10,3	10,2
2	Bruto investicije u osnovna sredstva	21,6	19,5	19,8	20,2	19,0
3	Promjene zaliha	0,1	-0,2	0,8	-0,6	1,2
4= (4.1-4.2)	Saldo izvoza i uvoza roba i usluga	-25,7	-22,0	-24,4	-20,1	-19,8
4.1= (a+b)	Izvoz roba i usluga	37,0	42,3	43,7	41,3	40,1
a)	<i>izvoz roba</i>	11,4	14,6	12,3	11,8	10,3
b)	<i>izvoz usluga</i>	25,6	27,8	31,4	29,6	29,8
4.2= (a+b)	Uvoz roba i usluga	62,7	64,3	68,1	61,4	60,0
a)	<i>uvoz roba</i>	52,0	54,6	56,0	51,3	50,1
b)	<i>uvoz usluga</i>	10,8	9,7	12,1	10,1	9,8
5= (1+2+3+4)	BRUTO DOMAĆI PROIZVOD (tekuće cijene)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

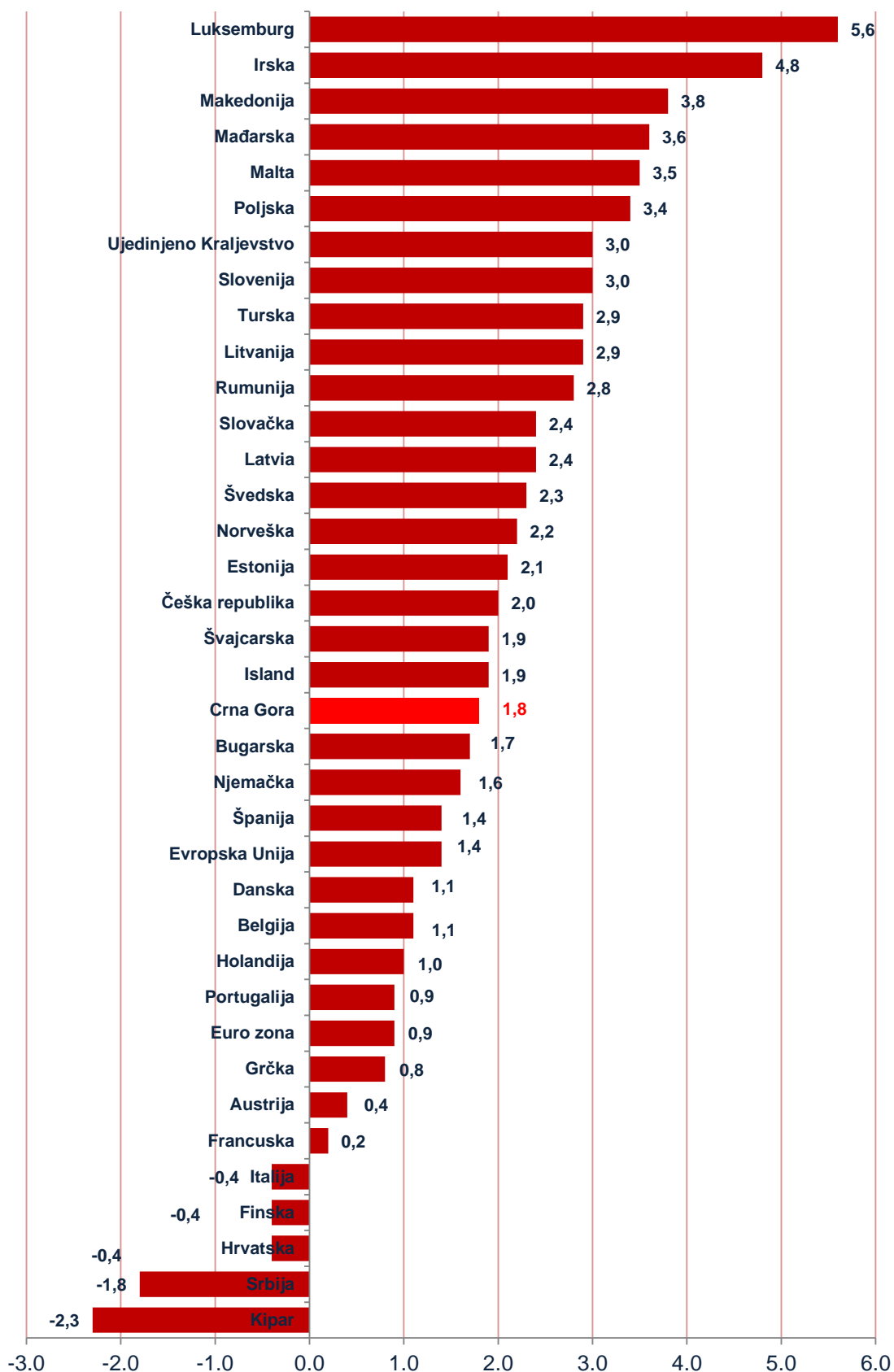
Tabela 10. BDP po kategorijama potrošnje u stalnim cijenama, 2011 - 2014. godina

Kategorije potrošnje		Vrijednost (hilj. EUR)			
		2011	2012	2013	2014
1= (1.1+1.2)	Finalna potrošnja	3 257 347	3 267 135	3 354 144	3 465 499
1.1	Lična potrošnja domaćinstava	2 569 046	2 559 072	2 674 186	2 801 576
1.2= (a+b)	Potrošnja države	688 301	708 063	679 958	663 923
a)	<i>individualna</i>	308 049	311 835	310 609	314 049
b)	<i>kolektivna</i>	380 252	396 228	369 349	349 875
2	Bruto investicije u osnovna sredstva	627 824	621 507	695 538	660 887
3	Promjene zaliha	-18 853	22 340	-27 269	13 769
4= (4.1-4.2)	Saldo izvoza i uvoza roba i usluga	-640 336	-735 127	-728 026	-717 697
4.1= (a+b)	Izvoz roba i usluga	1 327 017	1 377 893	1 370 820	1 380 185
a)	<i>izvoz roba</i>	450 984	404 019	396 141	360 198
b)	<i>izvoz usluga</i>	876 033	973 874	974 679	1 019 987
4.2= (a+b)	Uvoz roba i usluga	1 967 353	2 113 021	2 098 846	2 097 881
a)	<i>uvoz roba</i>	1 659 164	1 750 654	1 762 375	1 759 233
b)	<i>uvoz usluga</i>	308 190	362 366	336 471	338 648
5= (1+2+3+4)	BRUTO DOMAĆI PROIZVOD (stalne cijene)	3 225 982	3 175 855	3 294 387	3 422 458

Tabela 11. Struktura BDP po kategorijama potrošnje u stalnim cijenama, 2011 - 2014. god.

Kategorije potrošnje		Struktura (hilj. EUR)			
		2011	2012	2013	2014
1= (1.1+1.2)	Finalna potrošnja	101,0	102,9	101,8	101,3
1.1	Lična potrošnja domaćinstava	79,6	80,6	81,2	81,9
1.2= (a+b)	Potrošnja države	21,3	22,3	20,6	19,4
a)	<i>individualna</i>	9,5	9,8	9,4	9,2
b)	<i>kolektivna</i>	11,8	12,5	11,2	10,2
2	Bruto investicije u osnovna sredstva	19,5	19,6	21,1	19,3
3	Promjene zaliha	-0,6	0,7	-0,8	0,4
4= (4.1-4.2)	Saldo izvoza i uvoza roba i usluga	-19,8	-23,1	-22,1	-21,0
4.1= (a+b)	Izvoz roba i usluga	41,1	43,4	41,6	40,3
a)	<i>izvoz roba</i>	14,0	12,7	12,0	10,5
b)	<i>izvoz usluga</i>	27,2	30,7	29,6	29,8
4.2= (a+b)	Uvoz roba i usluga	61,0	66,5	63,7	61,3
a)	<i>uvoz roba</i>	51,4	55,1	53,5	51,4
b)	<i>uvoz usluga</i>	9,6	11,4	10,2	9,9
5= (1+2+3+4)	BRUTO DOMAĆI PROIZVOD (stalne cijene)	100,0	100,0	100,0	100,0

Grafik 2. Međunarodni pregled stopa realnog rasta BDP-a, 2014. godina

Podaci o stopama realnog rasta BDP-a koje objavljuje EUROSTAT nalaze se na internet adresi:

<http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tec00115&plugin=1>

METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA

Metodološki koncept, definicije i klasifikacije

U ovom saopštenju objavljuju se rezultati obračuna bruto domaćeg proizvoda (BDP-a) Crne Gore prema metodologiji Evropskog sistema nacionalnih i regionalnih računa (ESA 2010), koja zamjenjuje dosadašnji metodološki okvir ESA 95. Osnovni razlog za uvođenje ESA 2010 metodologije su strukturne promjene u svjetskoj ekonomiji kao što je porast primjene informaciono-komunikacionih tehnologija u proizvodnim procesima, veća zastupljenost nematerijalnih osnovnih sredstava, proizvoda intelektualne svojine i uslužnih djelatnosti kao i globalizacija tržišta.

ESA 2010 je evropska verzija svjetskog metodološkog okvira Sistema nacionalnih računa SNA 2008. ESA 2010 definiše koncepte, definicije i računovodstvena pravila koja se primjenjuju za obračun podataka nacionalnih računa u cilju postizanja međunarodne uporedivosti. ESA 2010 predstavlja skup međusobno povezanih i konzistentnih tabela, računa, klasifikacija i bilansa koji predstavljaju statističko-dokumentacionu osnovu za praćenje privrednih aktivnosti.

Metodologija obračuna

Bruto domaći proizvod (BDP) mjeri ukupnu vrijednost dobara i pruženih usluga koje su proizvele rezidentne institucionalne jedinice.

Zavod za statistiku sprovodi obračun BDP-a po proizvodnoj i potrošnoj metodi i obračuni su međusobno nezavisni.

Obračun BDP-a uključuje sve djelatnosti unutar granica proizvodnje definisane metodologijama SNA 2008 i ESA 2010 i obuhvata cjelokupnu teritoriju Crne Gore.

Procjena neobuhvaćene ekonomije tj. podizvještavanje, za legalni dio ekonomskih aktivnosti, djelimično je uključena u obračun BDP-a.

Nelegalne aktivnosti: droga, prostitucija, krijumčarenje ljudi, nelegalna trgovina CD-a, nelegalno korišćenje softvera, prodaja oružja i dr. nijesu uključene u obračun BDP-a .

Klasifikacija ekonomskih jedinica po djelatnostima u skladu je sa Klasifikacijom djelatnosti KD 2010, koja je usklađena sa Klasifikacijom ekonomskih djelatnosti Evropske zajednice (NACE Rev.2).

Proizvodna metoda

Osnovne kategorije obračuna BDP-a po proizvodnoj metodi su:

Bruto vrijednost proizvodnje se definiše kao tržišna vrijednost svih proizvedenih roba i usluga. Obračunata je po djelatnostima u približnim osnovnim cijenama, jer su sve subvencije tretirane kao subvencije na proizvode i uzete u obračun na nivou nacionalne ekonomije.

Intermedijalna potrošnja po nabavnim cijenama je vrijednost proizvoda i usluga koji se transformišu, koriste ili troše u procesu proizvodnje.

Bruto dodata vrijednost predstavlja razliku između bruto vrijednosti proizvodnje i intermedijalne potrošnje.

Bruto domaći proizvod u tržišnim cijenama iskazuje vrijednost svih proizvedenih dobara i usluga rezidentnih jedinica, tj. zbir bruto dodatih vrijednosti po djelatnostima i poreza na proizvode umanjениh za subvencije na proizvode.

U obračun intermedijalne potrošnje po djelatnostima uključene su usluge finansijskog posredovanja indirektno mjerene (FISIM) čime je obračun BDP-a usklađen sa Evropskim standardima.

Tekuće cijene

Obračun bruto dodate vrijednosti u tekućim cijenama najvećim dijelom zasniva se na podacima Finansijskih iskaza (Bilans uspjeha i Statistički aneks) za privredna društva i druga pravna lica i podacima redovnih statističkih istraživanja.

Kvalitet podataka Finansijskih iskaza je poboljšana dodatnim procjenama uz korišćenje podataka iz statistike poljoprivrede, industrije, građevinarstva, trgovine na veliko i malo, turizma, saobraćaja i ostalih statistika. Takođe, korišćeni su i administrativni podaci Centralne banke Crne Gore, Poreske uprave, Uprave carina i Ministarstva finansija.

Korišćeni podaci prilagođeni su metodološkim zahtjevima ESA 2010, a u pojedinim slučajevima su izvršene procjene na osnovu raspoloživih podataka.

Stalne cijene

Obračun BDP-a po proizvodnoj metodi urađen je i u stalnim cijenama. Za sektor Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo obračun u stalnim cijenama je izvršen primjenom metode dvostruke deflacije, a za ostale sektore primijenjen je metod jednostruke ekstrapolacije.

Potrošna metoda

Tekuće cijene

Obračun BDP-a po potrošnoj metodi u tekućim cijenama zasniva se na podacima iz redovnih istraživanja Zavoda za statistiku, Ministarstva finansija, Centralne banke Crne Gore, Uprave carina i Poreske uprave.

Za obračun lične potrošnje domaćinstava korišćeni su podaci iz redovnih istraživanja Zavoda za statistiku, kao i iz različitih administrativnih i ostalih raspoloživih izvora. Korišćena je COICOP klasifikacija na četvrtom nivou. Za obračun lične potrošnje domaćinstava primijenjen je metod Robnih tokova (Commodity flow approach) koji predstavlja balans svih tokova roba i usluga proizvedenih i uvezenih na jednoj strani i korišćenih i izvezenih na drugoj strani.

Podaci o izdacima države izračunati su na osnovu podataka Ministarstva finansija i Završnog računa budžeta Crne Gore. Individualna potrošnja države obuhvata rashode za obrazovanje, zdravstvo, socijalnu zaštitu, sport, kulturu i rekreaciju. Ostali rashodi države predstavljaju kolektivnu potrošnju (opšte javne službe, vojna i civilna odbrana sa ministarstvom, stambeno-komunalni poslovi i sl.).

Bruto investicije u osnovna sredstva obračunate su na osnovu metode Robnih tokova (Commodity flow approach), korišćenjem podataka iz redovnih statističkih istraživanja i finansijskih iskaza privrednih društava.

Podaci o izvozu i uvozu roba i usluga zasnivaju se na podacima Bilansa plaćanja Centralne banke Crne Gore. Podaci platnog bilansa Crne Gore su od 2013.god. u skladu sa novom metodologijom MMF-a (BPM6).

Stalne cijene

Obračun BDP-a po potrošnoj metodi urađen je i u stalnim cijenama. Na osnovu raspoloživih podataka obračun je izvršen u stalnim cijenama primjenom metode ekstrapolacije za potrošnu kategoriju Potrošnja države, a za sve ostale potrošne kategorije obračun u stalnim cijenama je izvršen primjenom metode deflacije.

Detaljna serija podataka prema ESA 2010 u tekućim i stalnim cijenama nalazi se na web stranici Zavoda za statistiku www.monstat.org

Tiraž: 60 primjeraka

Izdaje i štampa Zavod za statistiku (MONSTAT)
81000 Podgorica, IV Proleterske br.2, telefon (+382) 20 230-811, tel/fax (+382)
20 230-814

Saopštenje pripremio:

Odsjek makro-ekonomskih statistika i nacionalnih računa

tel/fax +382-20-223 435

Web: www.monstat.org

email: contact@monstat.org